

Monitor Sociaal Domein 2024

Monitor sociaal Domein
Sint-Michielsgestel
2024

Inleiding

Met genoegen presenteren wij de Monitor Sociaal Domein over het jaar 2024. Deze monitor biedt inzicht in de zorg en ondersteuning die wij bieden op basis van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Jeugdwet en de Participatiewet.

De Monitor Sociaal Domein is ingedeeld in de volgende hoofdstukken:

Hoofdstuk 1 bevat de cijfers van het Wegwijs Toegang team. Hierin presenteren we het aantal inkomende telefonische contacten en geven we inzicht in de aanmeldingen per domein.

In Hoofdstuk 2 presenteren we gegevens met betrekking tot de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). We informeren over de verhouding tussen persoonsgebonden budget (PGB) en zorg in natura (ZIN), het aantal maatwerkvoorzieningen, de demografische gegevens van inwoners (op leeftijd en geslacht) en de situatie van mantelzorgers.

Hoofdstuk 3 richt zich op cliënten die jeugdhulp ontvangen. Dit deel bevat cijfers over het gemiddelde aantal jeugdigen per zorgtype, het percentage actieve indicaties per leeftijdscategorie en type verwijzers. Ook geven we een overzicht van de zorgaanbieders met de meeste indicaties binnen de gemeente, en vergelijken we de gegevens met landelijke cijfers. Bovendien wordt er informatie verstrekt over de stapeling van voorzieningen.

In hoofdstuk 4 presenteren we gegevens over participatie. We bieden inzicht in het gemiddelde aantal uitkeringen, de in- en uitstroom, de leefvormen in percentages en het aandeel statushouders onder de uitkeringen. Daarnaast hebben we informatie opgenomen over een landelijke benchmark, uitkeringen per leeftijdscategorie, het groeipotentieel van inwoners met een uitkering, en een vergelijking met landelijke cijfers. We besteden ook aandacht aan andere uitkeringen vanuit de Participatiewet, zoals loonkostensubsidie, bijzondere bijstand, het Welzijnsfonds en de individuele inkomenstoeslag.

De factsheets geven inzicht in de cijfermatige ontwikkelingen, terwijl de toelichting de gegevens en trends nader toelicht. Door gebruik te maken van grafieken en diagrammen presenteren we de gegevens op een overzichtelijke manier, zodat een vergelijking met toekomstige jaren eenvoudig te maken is.

Welzijnsorganisatie BINT voert diverse taken uit voor de gemeente Sint-Michielsgestel, met een breed dienstenaanbod voor jong en oud. Aangezien dit geen geïndiceerd aanbod betreft, verwijzen we voor cijfers over de activiteiten naar het jaarverslag van BINT.

Waar mogelijk maken we, op verzoek van de gemeenteraden, een vergelijking met landelijke cijfers. Deze informatie is verkregen via de website www.waarstaatjegemeente.nl. Helaas zijn de landelijke gegevens op deze website niet volledig, waardoor vergelijkingen slechts voor enkele onderdelen mogelijk zijn.

Tot slot wijzen wij u op enkele beperkingen van deze monitor. Deze biedt alleen informatie op basis van verstrekte beschikkingen, waardoor bepaalde aspecten niet zijn meegenomen:

- Inwoners die worden doorverwezen naar voorliggende voorzieningen (zoals maatschappelijk werk en welzijnsorganisaties) zijn niet inbegrepen.
- Inwoners die gebruikmaken van door ons gerealiseerde alternatieve voorzieningen (zoals rolstoelen) zijn eveneens niet meegeteld.
- Niet inzichtelijke uitstroom zonder beschikking vindt plaats in het hele traject tot aan het verstrekken van een beschikking.
- Inwoners die uitstromen naar de Wet langdurige zorg (Wlz) zijn niet zichtbaar in deze monitor.
- Afwijzingen worden niet weergegeven.
- Daarnaast biedt de monitor geen inzicht in de verschuiving van werkzaamheden als gevolg van de doordecentralisatie van onder andere maatschappelijke opvang en beschermd wonen.

Inhoudsopgave

Inleiding	1
Inhoudsopgave	2
Hoofdstuk 1: Team Wegwijs (toegang)	3
Hoofdstuk 2: Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo)	4
Aantal indicaties Wmo	4
Mantelzorgers	5
Hoofdstuk 3: De Jeugdwet	7
Toelichting Jeugd	7
Cliënten naar leeftijdscategorie.....	9
Indicaties naar type verwijzer	9
Stapeling voorzieningen	10
Hoofdstuk 4: De Participatiewet	12
Gemiddelde aantal uitkeringen per maand.....	12
Aantal in- en uitstroom P-wet/IOAW/IOAZ.....	12
Leefvorm in de uitkering op 1 januari 2024.....	12
Uitkeringen op basis van leeftijdscategorie in percentages op 31 december 2024	12
Groeipotentieel Sint-Michielsgestel	13
Toelichting Participatiewet	14
Loonkostensubsidie	15
Bijzondere bijstand	15
Welzijnsfonds.....	15
Individuele inkomenstoeslag.....	15

Hoofdstuk 1: Team Wegwijs (toegang)

Wegwijs is het loket waar alle inwoners van Sint-Michielsgestel en Boxtel terecht kunnen met vragen over onder andere de Wmo, Participatie, Schulden en Jeugd. Inwoners kunnen vijf dagen per week bellen van 9:00 tot 13:00 uur. Daarnaast kunnen ze tijdens de inloopsprekken, die worden georganiseerd door de wijkteams, persoonlijk langskomen. In de gemeente Sint-Michielsgestel zijn er twee wijkteams actief (Sint-Michielsgestel en Berlicum/Den Dungen).

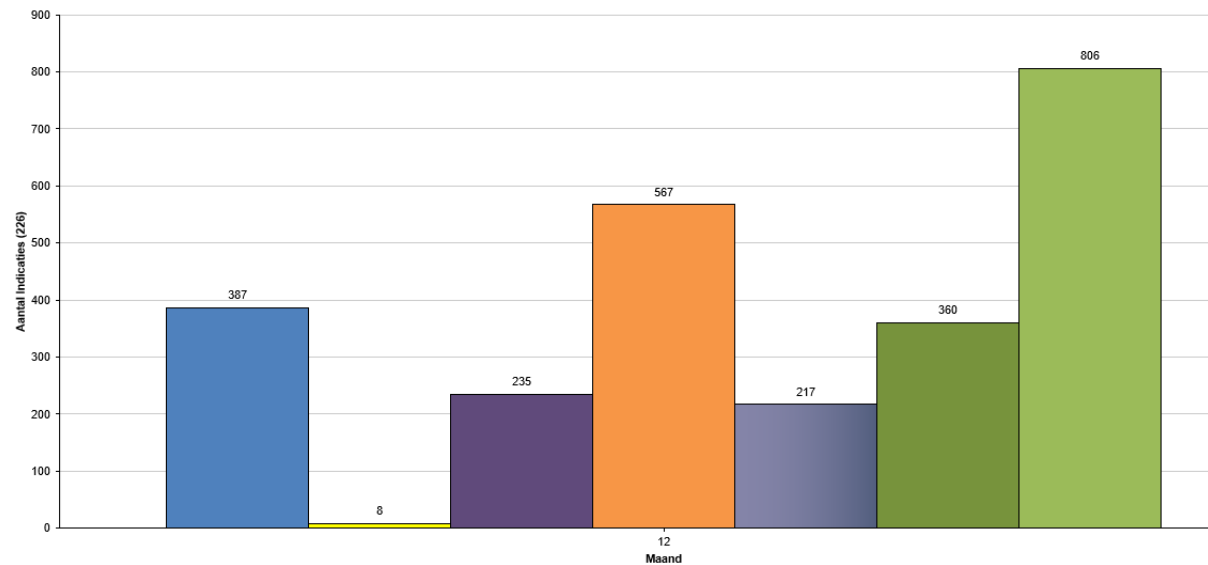
Ook is het mogelijk om een aanmeldformulier in te vullen of een e-mail te sturen. In dat geval neemt Wegwijs contact op met de inwoner. Het doel is om een zo compleet mogelijk beeld van de situatie te krijgen. Hierbij wordt meegedacht over mogelijke oplossingen binnen het netwerk en over geschikte voorliggende voorzieningen. Vervolgens wordt de informatie doorgestuurd naar het betreffende wijkteam, waarna een consulent contact opneemt.

Hoofdstuk 2: Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo)

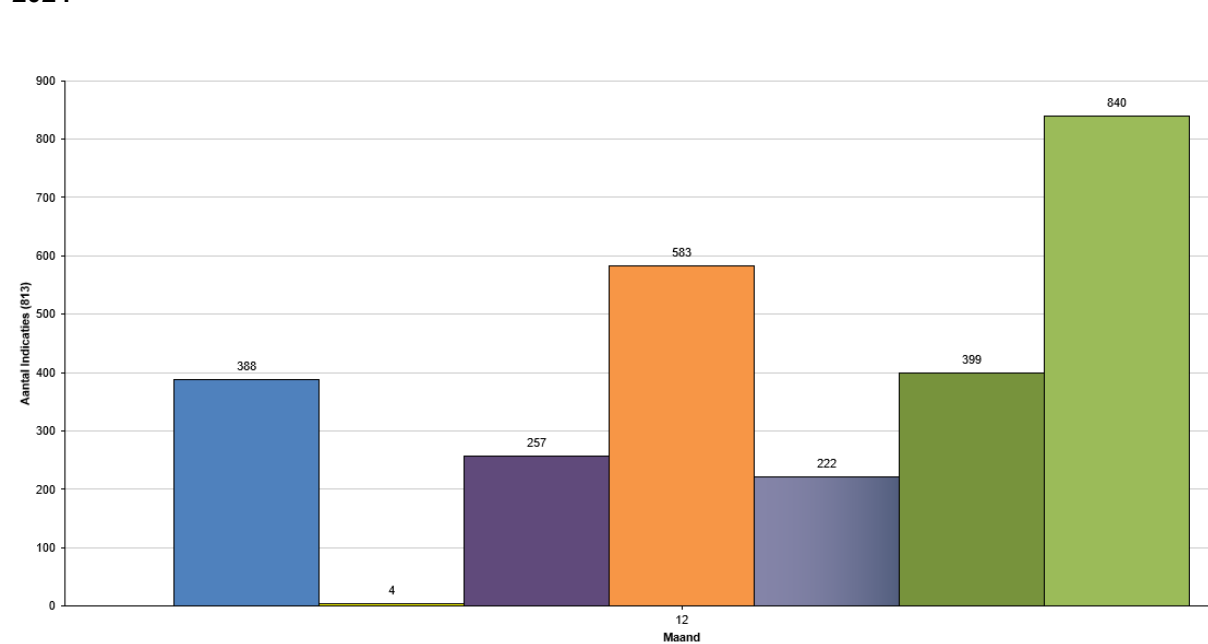
Aantal indicaties Wmo

In de maand december 2024 waren er 2.693 indicaties voor een Wmo-maatwerkvoorziening. Er waren in deze maand 1.650 unieke inwoners met een indicatie.

2023

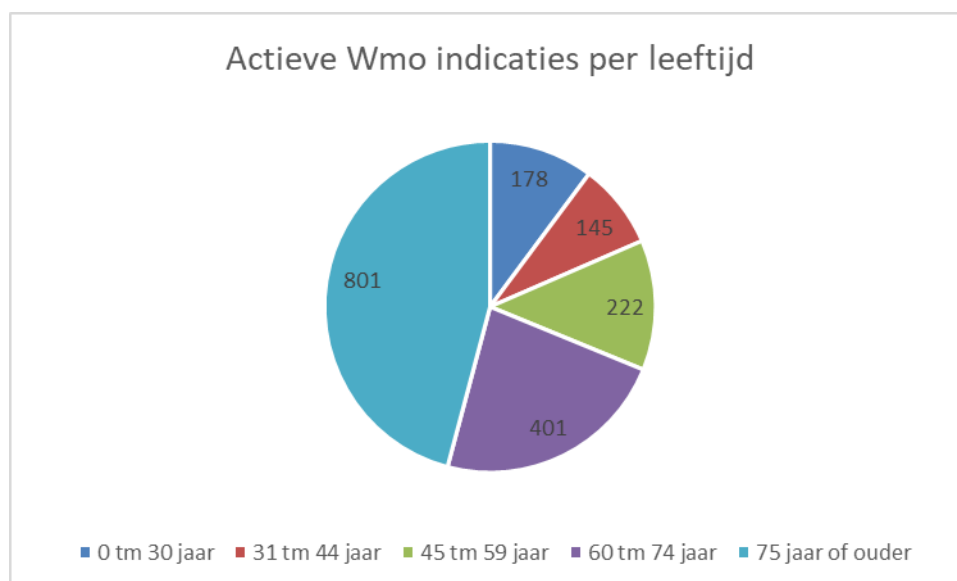
2024

- Begeleiding
- Tijdelijk verblijf
- Vervoersvoorziening
- Collectief Vervoer
- Rolstoelen
- Woonvoorziening
- Hulp bij het huishouden

Cliënten per leeftijdscategorie

Ongeveer de helft van de inwoners met een Wmo indicatie is ouder dan 75 jaar. Dit komt neer op ca. 825 inwoners. Op basis van geslacht blijkt dat 38% van de inwoners met een Wmo indicatie een man is en 62% een vrouw.

Mantelzorgers

Volgens het jaarverslag 2024 van Bint zijn er in de gemeente Sint-Michielsgestel 402 mantelzorgers actief. Hiervan zijn er 74 jonger dan 25 jaar. In totaal worden er 402 mantelzorgers bereikt doormiddel van de mantelzorgwaardering, mantelzorgcafés en mantelzorgdagen. Bij de activiteiten voor jonge mantelzorgers doen 29 jongeren mee.

Hieruit blijkt dat er minder mantelzorgers in beeld zijn dan in 2023. Echter worden de bijeenkomsten voor mantelzorgers beter bezocht en worden mantelzorgers beter bereikt. Het is onbekend hoe het komt dat er minder mantelzorgers in beeld zijn. De verwachting zou zijn dat er juist meer mantelzorgers zijn, vanwege de vergrijzing.

Toelichting Wmo

Gemeenten bieden ondersteuning aan mensen met een ziekte of beperking en aan ouderen die thuis wonen. Het doel is dat deze mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen en goed kunnen deelnemen aan de maatschappij. Dit is geregeld in de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

Ondersteuning thuis vanuit de Wmo

Inwoners die ondersteuning nodig hebben, kunnen zich melden bij de gemeente via het loket Wegwijs. De gemeente onderzoekt vervolgens de situatie. Wanneer blijkt dat een inwoner ondersteuning nodig heeft, kan er gekozen worden tussen zorg in natura (praktische hulp) of een persoonsgebonden budget (PGB), waarmee zelf zorg kan worden ingekocht.

De ondersteuning wordt geboden in de vorm van maatwerkvoorzieningen, waaronder:

Huishoudelijke hulp: Het overnemen van huishoudelijke taken.

Begeleiding: Dit kan zowel individuele begeleiding als dagbesteding omvatten.

Rolstoel: Voor het overbruggen van loopafstanden of voor permanent gebruik.

Vervoersvoorzieningen: Zoals een scootmobiel of driewiel fiets.

Woonvoorzieningen: Voor het normaal gebruik van de woning.

Collectief vervoer: In de vorm van gedeeld taxivervoer in de regio.

Tijdelijk verblijf: Voor het ontlasten van mantelzorgers en de maatschappelijke opvang.

Aantal maatwerkvoorzieningen in de afgelopen jaren

Het aantal inwoners dat ondersteuning in het huishouden ontvangt, is toegenomen. In 2023 waren er 808 indicaties; in 2024 zijn dit er 839. Deze stijging is te wijten aan de toenemende levensverwachting van onze inwoners.

Verhouding zorg in natura (ZIN) versus persoonsgebonden budget (PGB)

In Sint-Michielsgestel is de verhouding ZIN/PGB circa 95/5%. De afgelopen jaren is hier nauwelijks verandering in geweest. Het is begrijpelijk dat het percentage ZIN veel hoger is dan dat van PGB, gezien de kwetsbare doelgroep. ZIN biedt de inwoners ontzorging, terwijl het beheren van een PGB administratieve lasten met zich meebrengt. Daarom heeft de gemeente ZIN altijd gestimuleerd.

Inwoners naar leeftijd en geslacht

Het merendeel van de inwoners met een voorziening is ouder. Oudere mensen hebben doorgaans meer beperkingen dan jongere mensen. De groeiende vraag naar voorzieningen door ouderen is te wijten aan vergrijzing en de noodzaak om langer thuis te blijven wonen. Daarnaast ontvangen voornamelijk vrouwen een voorziening. Dit kan komen doordat er meer vrouwen dan mannen zijn, vrouwen gemiddeld ouder worden, en vrouwen traditioneel een zorgende rol binnen het gezin vervullen. Hulp in het huishouden wordt vaak op naam van de vrouw aangevraagd, terwijl beide partners deze hulp nodig hebben, wat de cijfers enigszins vertekent.

Betaalbaarheid

Als we niets doen, wordt zorg steeds minder betaalbaar en organiseerbaar. Dit komt door vergrijzing, de trend van langer thuis blijven wonen, en zeker ook door de invoering van het abonnementstarief. Inwoners ervaren nu veel minder financiële prikkels om zorg zelf te regelen en te bekostigen. Dit is een probleem dat landelijk speelt.

Hoofdstuk 3: De Jeugdwet

Toelichting Jeugd

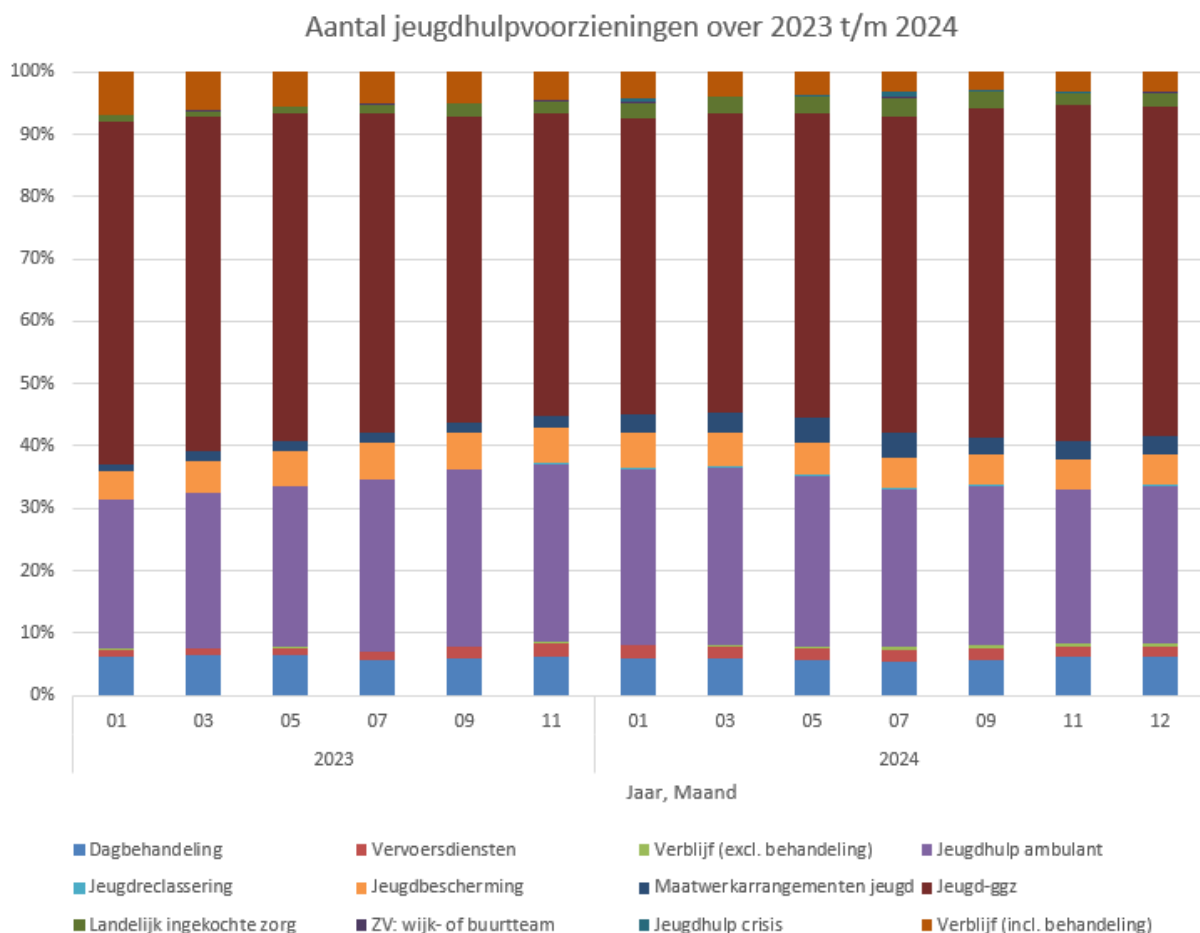
Opgroeien gaat – letterlijk en figuurlijk – met vallen en opstaan. Vaak vinden gezinnen, samen met de mensen om hen heen, een oplossing voor de dingen waar zij tegenaan lopen. Soms is ondersteuning of hulp wenselijk of nodig. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor passende ondersteuning en hulp aan alle kinderen, jongeren en ouders. In Sint-Michielsgestel wordt gewerkt vanuit Wegwijs (telefoonteam en wijkteams) om de mogelijkheden te bekijken. Samen met het gezin wordt onderzocht welke hulp het meest passend is. Eerst worden de mogelijkheden vanuit het eigen netwerk onderzocht (sociale netwerkversterking). Een groot deel van de ondersteuning komt vanuit algemene voorzieningen voor jeugdhulp: basiszorg die voor iedereen toegankelijk is zonder dat een verwijzing nodig is. Soms is die hulp niet genoeg om iemand weer op weg te helpen. Volgens de Jeugdwet moet de gemeente dan zorgen voor een individuele voorziening, ofwel gespecialiseerde jeugdhulp. Als dat nodig is, dan volgt een beschikking voor jeugdhulp. Het indicatiebesluit kan afgegeven worden door een jeugdconsulent of een doorverwijzer, zoals een jeugdarts, huisarts, medisch specialist of rechter.

Zorg in natura of persoonsgeboden budget

De zorg kan ingezet worden via zorg in natura (ZIN) of via een persoonsgebonden budget (PGB). Het percentage ZIN bedraagt in 2023 94% in de gemeente Sint-Michielsgestel. Het PGB-aandeel bedraagt 6%. Het aantal PGB-aanvragen is in 2024 gestabiliseerd ten opzichte van 2023. Soms wordt naast PGB of ZIN zorg ingekocht via maatwerk. Maatwerk is zorg die niet ingekocht is bij gecontracteerde zorgaanbieders via RIOZ of die niet met een PGB ingekocht kan worden. Het productenboek geeft de mogelijkheid om maatwerkarrangementen samen te stellen.

De praktijk laat zien dat veel gezinnen te maken hebben met complexe scheidingen, financiële problematiek, jeugdigen met psychische problematiek en/of gameverslavingen en ouders met opvoedvragen/opvoedproblemen. Daarnaast zien de consulenten jeugdigen die vastlopen binnen het reguliere onderwijs. Ook zijn er zorgen over de grote prestatiedruk op scholen. Door realisatie van de vaste aanspreekpunten op scholen middels de aansluiting van jeugdconsulenten ontvangen we eerder signalen en fungeren de jeugdconsulenten op casuïstiek als sparringpartner voor scholen.

Jeugdhulp per zorgtype

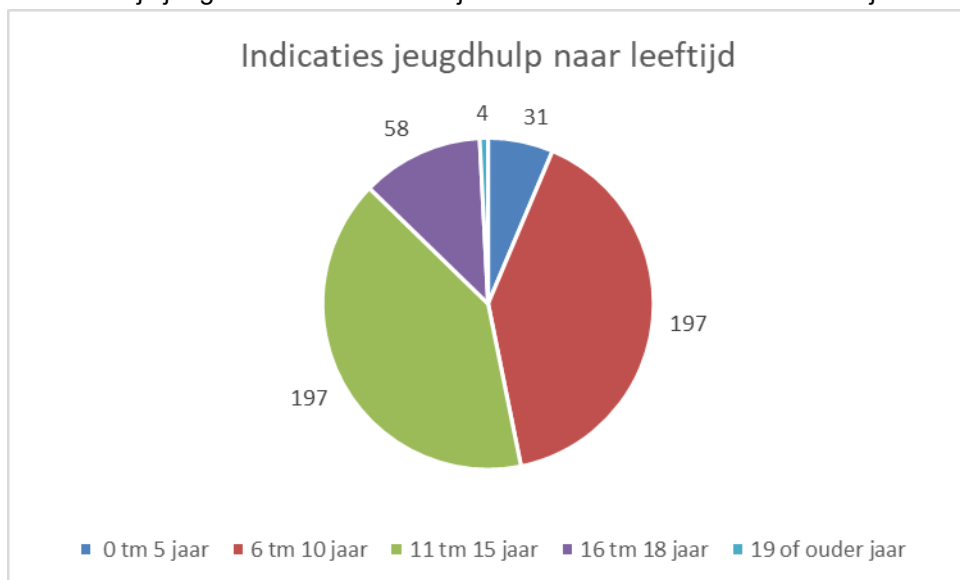

Figuur 1 Jeugdhulp per zorgtype

In 2024 hadden 487 individuele jeugdigen een indicatiebesluit voor jeugdhulp in Sint-Michielsgestel, ten opzichte van 472 individuele jeugdigen in 2023. Dit is een kleine stijging. Er zijn 31 indicaties meer verstrekt voor Jeugd-GGZ en 19 indicaties minder voor Jeugdhulp Ambulant. Bij Jeugdhulp Ambulant is ook het aantal jeugdigen opgenomen dat basiszorg ontvangt van de consulenten uit het wijkteam.

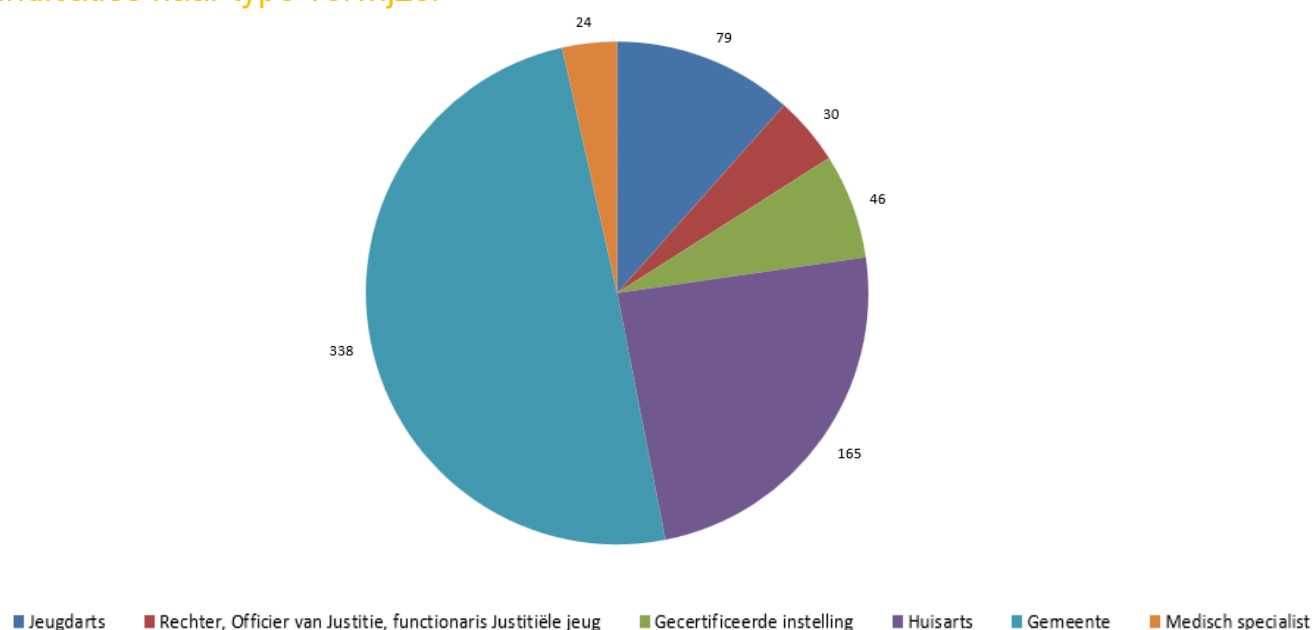
Cliënten naar leeftijdscategorie

47% van de jongeren die jeugdhulp ontvangen zijn meiden en 53% zijn jongens. Slechts 4 jongeren tussen de 19 en 21 jaar oud ontvangen jeugdhulp. Jongeren die gebruik maken van jeugdhulp zijn voornamelijk jongeren tussen 6 en 10 jaar en tussen de 11 tot en met 15 jaar.

Figuur 2 Indicaties jeugdhulp naar leeftijd

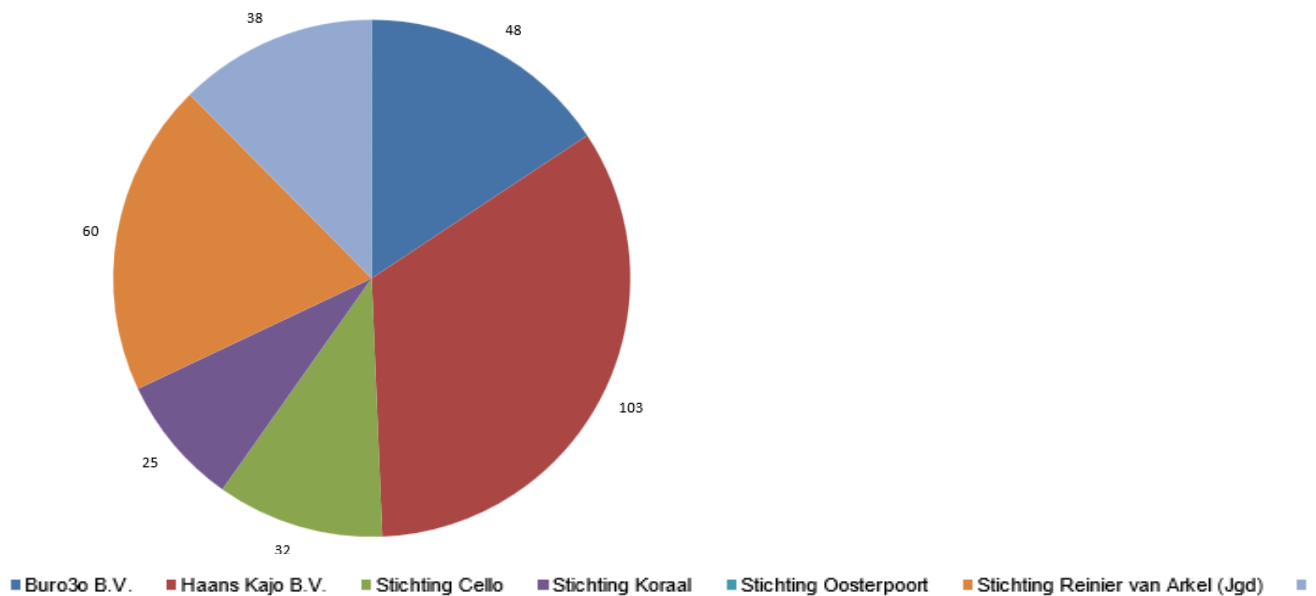
Indicaties naar type verwijzer

Figuur 3 Indicaties naar type verwijzer

Figuur 3 laat zien dat veruit het grootste deel van de zorg geïndiceerd wordt door de wijkteams/gemeente (50%) of de huisartsen (24%). De andere verwijzingen zijn afkomstig van gecertificeerde instellingen, de rechter, een jeugdarts of medisch specialist. Deze percentages laten geen relevante verschillen zien ten opzichte van 2023. Wel is het aantal indicaties toegenomen (van 655 in 2023 naar 682 in 2024).

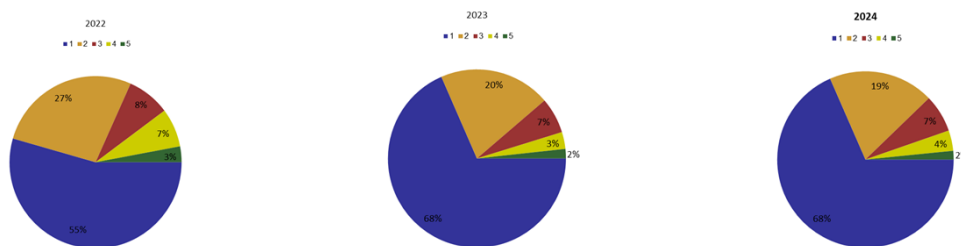
Zorgaanbieders met het aantal indicaties

Figuur 4 Zorgaanbieders met het aantal indicaties

Figuur 4 laat zien naar welke zorgaanbieders de meeste jeugdigen gaan.

Stapeling voorzieningen

Figuur 5 Stapeling voorzieningen

In figuur 5 is de stapeling van voorzieningen weergegeven voor het totale jaar 2024. De meeste jeugdigen (68%) ontvangen nog steeds één voorziening (bijvoorbeeld ambulante jeugdhulp). Dit is gelijk gebleven met 2023. Het percentage jeugdigen met twee voorzieningen is licht afgenomen, van 20% naar 19%. Het percentage van jeugdigen met drie voorzieningen is gelijk gebleven. Het aantal jeugdigen met vier voorzieningen is gestegen van 3% naar 4%. Het aantal jeugdigen met 5 voorzieningen is gelijk gebleven.

Knelpunten

Knelpunten die naar voren komen bij jeugdhulp zijn in grote mate gelijk aan die uit 2023:

- De lange wachtlijsten bij (jeugd-)zorgaanbieders vloeien voort uit een tekort aan personele capaciteit bij de aanbieders.
- De druk op de begeleiding in de gezinnen vanuit het wijkteams blijft bestaan door de wachtlijsten bij de aanbieders
- Voorgaande maakt dat consultants minder tijd overhouden om daadwerkelijk in contact te zijn met jeugdigen. Daarom houden we de rol- en werkverdeling binnen onze wijkteams tegen het licht. We zijn in dit kader gestart met de werkverdelingssystematiek en kijken tijdens de caseloadgesprekken goed of er regie gevoerd dient te worden in een casus.
- De wijkteams hebben zicht op kinderen die vastlopen in het reguliere primair en voortgezet onderwijs. Het aantal vragen voor de inzet van extra ondersteuning op school vanuit de

Jeugdwet neemt toe. In nauwe samenwerking met ouders, school en samenwerkingsverband de Meierij wordt bekeken welke ondersteuning er nodig is.

- Afgeleid van de landelijke hervormingsagenda ligt de regie voor wat er rondom hulpverlening plaatsvindt bij ouders. Er zijn gevallen denkbaar waarbij deze vorm van regie overgenomen dient te worden. Afspraken hierover betreft wie, wanneer welke vorm van regie neemt, zijn voor gemeenten en zorgaanbieders niet altijd helder. Dit kan tot problemen leiden in de voortgang van de hulpverlening.

Hoofdstuk 4: De Participatiewet

Gemiddelde aantal uitkeringen per maand

	Participatie	IOAW/IOAZ
2021	203	15
2022	204	11
2023	201	10
2024	208	10

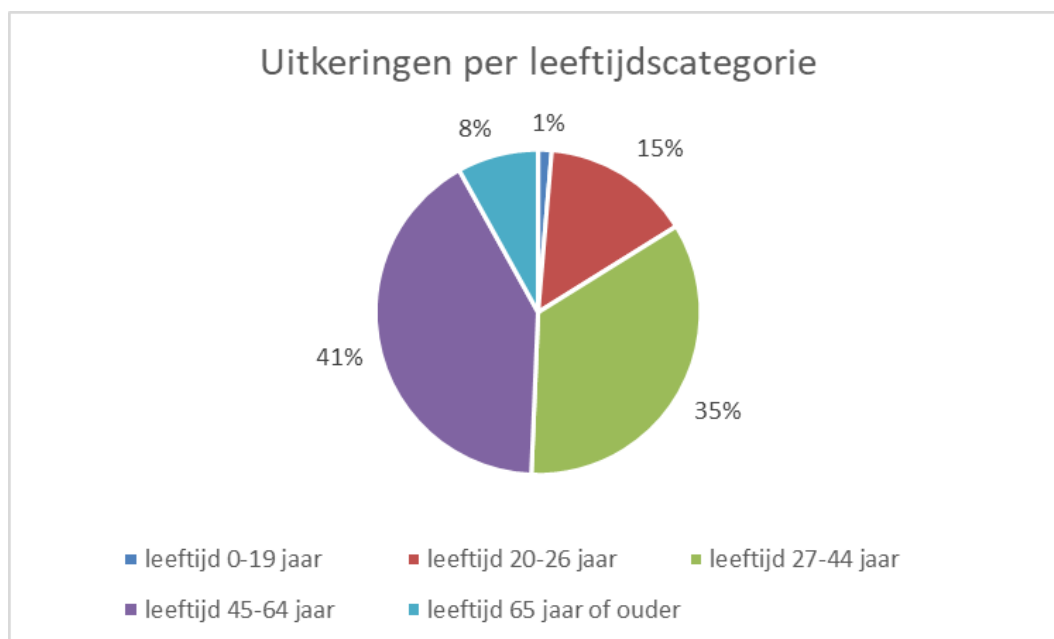
Aantal in- en uitstroom P-wet/IOAW/IOAZ

	2021	2022	2023	2024
Instroom	71	75	68	75
Uitstroom	83	89	73	61

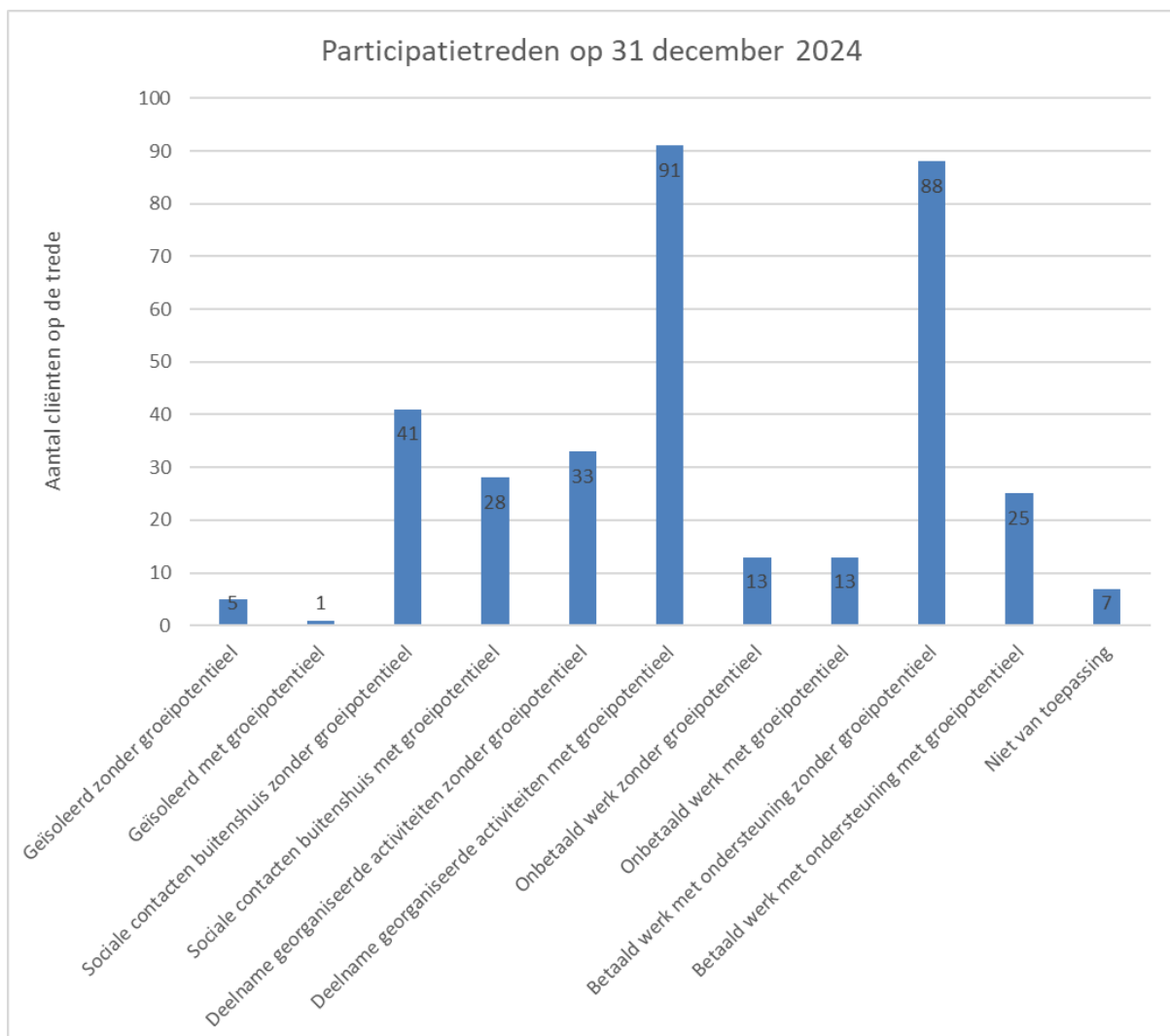
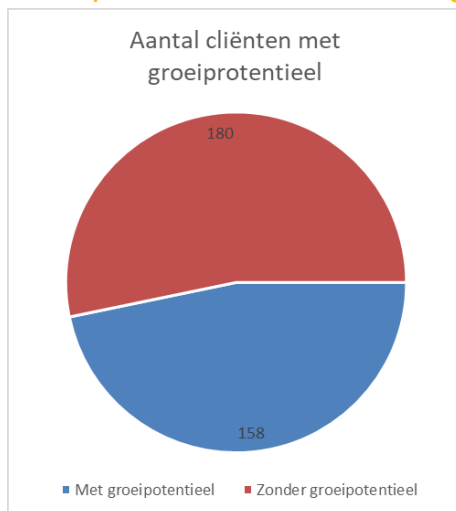
Leefvorm in de uitkering op 1 januari 2024

Leefvorm	aantal
Alleenstaande	144
Alleenstaande ouder	19
gehuwden/samenwonend	43

Uitkeringen op basis van leeftijdscategorie in percentages op 31 december 2024

Groei­poten­tiel Sint-Michiels­gestel

Toelichting Participatiewet

De gemeente Sint-Michielsgestel voert de participatiewet uit. De participatieconsulenten verstrekken uitkeringen op basis van de wetgeving. Er vallen verschillende wetgevingen onder de uitvoering van de participatieconsulenten. Dit zijn: de participatiewet, de Wet inkomensvoorziening ouderen en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en de Wet inkomensvoorziening ouderen en gedeeltelijk arbeidsongeschikte zelfstandigen (IOAZ). De inwoner heeft recht op een uitkering, maar ook verplichtingen (bijvoorbeeld de arbeidsverplichting). De uitkering is bedoeld als tijdelijk vangnet en daarom moeten inwoners hun best doen om betaald werk te vinden. Niet alle inwoners zijn op dit moment in staat om betaald werk te gaan verrichten, waardoor de participatieconsulenten allerlei middelen in inzetten om de inwoner te kunnen ondersteunen.

In tabel 1 staat opgenomen hoeveel inwoners van de gemeente Sint-Michielsgestel een uitkering ontvangt van de Participatiewet of de IOAW/IOAZ. Dit is een gemiddelde gedurende het gehele kalenderjaar. Hieruit blijkt dat het aantal inwoners met een uitkering licht gestegen is.

In tabel 2 staat opgenomen dat de uitstroom van inwoners in de participatiewet lager is dan de instroom.

In figuur 1 staat opgenomen in welke leeftijdscategorie de inwoners in de participatiewet uitkering zitten. Hieruit blijkt dat het aantal inwoners van 65+ jaar zijn afgenomen in de participatiewet uitkering. In figuur 2 is te zien dat 53% van de inwoners met een participatiewet uitkering geen groeipotentieel hebben. Dit houdt in dat ze geen vervolgstappen kunnen maken naar de volgende trede op de participatieladder. De verwachting is dus dat zij op de huidige trede van de participatieladder blijven staan. De 47% van de inwoners die wel te een stijging op de participatieladder kunnen maken, worden begeleid door de participatieconsulenten om deze stappen te maken. Dit wordt gedaan door sociale contacten aan te gaan, vrijwilligerswerk, loonkostensubsidie of het versterken van werknemersvaardigheden.

Daarnaast is opgenomen in figuur 3 op welke trede de inwoners met een participatiewet-uitkering staan. De meeste inwoners vallen onder "betaald werk, zonder groei potentieel". Dit kunnen inwoners zijn met een loonkostensubsidie, maar ook inwoners met parttime werk, die vanwege omstandigheden niet meer uren kunnen werken. Deze inwoners verdienen naast hun uitkering een gedeelte van de inkomsten zelf.

Loonkostensubsidie

Loonkostensubsidie is een instrument van de Participatiewet. Werkgevers kunnen loonkostensubsidie ontvangen voor medewerkers die onder de Participatiewet vallen en een verminderde arbeidscapaciteit hebben. Met loonkostensubsidie compenseert de gemeente voor de verminderde capaciteit van de werknemer. De hoogte van de subsidie is afhankelijk van de arbeidscapaciteit van de medewerker. De arbeidscapaciteit (of loonwaarde) wordt bepaald aan de hand van een loonwaardemeting. Als uit de loonwaardemeting blijkt dat de arbeidscapaciteit van de werknemer 40 procent is, staat daar een loonkostensubsidie van 60 procent tegenover om de verminderde capaciteit te compenseren. De loonkostensubsidie bedraagt maximaal 70 procent van het wettelijke minimumloon. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet. Zij verstrekken de loonkostensubsidie aan werkgevers.

Door middel van loonkostensubsidie kunnen inwoners met een niet volledige arbeidscapaciteit wel aan de slag. Ze participeren dan naar vermogen en bij een contract van 28 uur hebben zij geen uitkering meer nodig.

Aantal trajecten loonkostensubsidie	
december 2022	72
december 2023	91
December 2024	97

Bijzondere bijstand

Bijzondere bijstand is bedoeld voor bijzondere noodzakelijke kosten die niet via een andere regeling vergoed worden, bijvoorbeeld kosten in verband met ziekte, een verhuizing of een echtscheiding. Denk hierbij aan bewindvoering of extra kosten voor een maaltijdvoorziening. Of iemand in aanmerking komt voor bijzondere bijstand hangt onder andere af van inkomen en vermogen.

	2022	2023	2024
Toekennen	333	341	310
Afwijzen	48	44	43
Niet behandelen	16	9	12
Overig	1	0	0
Totaal	398	394	365

Welzijnsfonds

Het Welzijnsfonds is een bijdrage voor activiteiten voor sport, cultuur en recreatie voor inwoners met een laag inkomen. De hoogte van het Welzijnsfonds is voor kinderen tussen de 3 en 18 jaar € 335,00 per jaar. Voor volwassenen is de vergoeding € 235,00 per jaar.

Aantal inwoners	
Welzijnsfonds jongeren	95 jongeren
Welzijnsfonds volwassenen	334 inwoners

Individuele inkomenstoelage

De Individuele inkomenstoelage is een toeslag waar inwoners recht op hebben die al 3 jaar (of langer) van een minimum inkomen leven. De toeslag wordt eens per jaar toegekend en mag vrij besteed worden. In 2024 was dat € 449,00 voor een alleenstaande, € 642,00 voor een alleenstaande ouder en € 714,00 voor gehuwden/samenwonenden.

Leefvorm	Toegekend
Alleenstaand	69
Alleenstaande ouder	16
Gehuwden	31

